

SPECIALPEDAGOGISK GRUNKURS, 10 POÄNG

Basic Special Education, 10 Credit Points/15 ECTS

LÄRDOK-kod: I1060B

1 BESLUT OCH RIKTLINJER

Kursen omfattar 10 poäng inom 1-20 poängsnivån och är en breddningsspecialisering i lärarprogrammet i ämnet specialpedagogik. Den kan även läsas som fristående kurs. Kursen vänder sig till studenter som ämnar arbeta med barn/unga/vuxna från 1 års ålder upp till vuxenutbildning (förskola, förskoleklass, grundskola, särskola, specialskola, gymnasieskola, specialskola, vuxenutbildning). Kursansvarig institution är Institutionen för individ, omvärld och lärande. Kursplanen har beslutats av institutionsstyrelsen vid Institutionen för individ, omvärld och lärande 2002-11-15, version 2; 2005-05-25 och fastställts av Nämnden för grundutbildning, forskning och forskarutbildning 2004-05-18, version 2 2005-06-13.

2 FÖRKUNSKAPSKRAV

För tillträde till kursen som breddningsspecialisering i lärarprogrammet krävs att vara antagen till lärarprogrammet.

För tillträde till kursen som fristående kurs krävs lärar-, förskollärary- eller fritidspedagogexamen eller annan högskoleexamen om minst 80 poäng.

3 SYFTE

Kursens övergripande syfte är att de studerande utvecklar fördjupade kunskaper för att förebygga och åtgärda svårigheter i lärandemiljöer. Vidare är syftet att de studerande utvecklar förmåga att:

- Finna pedagogiska lösningar på individ-, grupp-, organisations- och samhällsnivå.
- Leda grupper utifrån delaktighetsperspektiv.
- Undersöka, reflektera och använda dokumentation som arbetssätt.

4 INNEHÅLL OCH UPPLÄGGNING

Kursen består av ett moment om 10 poäng, varav 3 poäng VFU för studerande i lärarprogrammet alternativt fältstudier inom egen verksamhet för studerande på fristående kurs.

Kursen genomförs via föreläsningar, självständigt individuellt arbete, arbete i smågrupper, inlämningsuppgifter. IKT, informationsteknik och kommunikation med hjälp av Internet används. Kursen bygger på tvärvetenskaplig grund med utgångspunkt i de beteendevetenskapliga, samhällsvetenskapliga och medicinska/biologiska forskningsfälten. Innehåll:

Vidare ingår forskningsmetodiska inslag. Med utgångspunkt från frågan om en skola för alla studeras demokratifrågor, mänskliga rättigheter och genusfrågor.

- Specialpedagogik och individuell utveckling
- Specialpedagogik i ett samhällsperspektiv
- Koncentrationssvårigheter, funktionsnedsättning och handikapp: introduktion
- Förebyggande specialpedagogiska arbetssätt: ledarskap, organisation, grupprocesser.

Under kursens gång ges deltagarna möjlighet att påverka kursens innehåll. Lärare och studenter ska i samråd konkretisera kursens syften. Vid frånvaro skall ersättningsuppgift genomföras efter överenskommelse med kursansvarig eller motsvarande.

Elektronisk kursutvärdering.

Den verksamhetsförlagda utbildningen/fältstudier skall ge erfarenheter av och insikter i

- lärande, lärandets variationer och delaktighet
- hur specialpedagogiskt arbete kommer till uttryck och är organiserat i olika skolformer och ämnen
- hur det specialpedagogiska arbetet ser ut med utgångspunkt från delaktighet
- värdegrundsfrågor med utgångspunkt från måldokument och lärandesituationer
- planering och genomförande av pedagogisk aktivitet i samråd med VFU-handledare/fältstudieplats
- observera och analysera socialt samspel i förskolerummet/klassrummet.

5 EXAMINATION

I kursen ingår en individuell skriftlig examinationsuppgift som graderas Väl Godkänd, Godkänd eller Underkänd samt en gruppuppgift som redovisas muntligt och skriftligt och graderas Godkänd eller Underkänd. Bägge uppgifterna är knutna till VFU/fältstudier.

Som betyg på kursen används något av uttrycken Väl godkänd, Godkänd eller Underkänd. För att erhålla betyget Godkänd på hel kurs krävs godkänt resultat på bägge

examinationsuppgifterna samt att inlämningsuppgifter genomförts. För att erhålla betyget Vål Godkänd på hel kurs krävs dessutom vål godkänt resultat på den individuella examinationsuppgiften.

Studenter som godkänts på kursen ska på begäran erhålla kursbevis.

6 KURSLITTERATUR OCH ÖVRIGA LÄROMEDEL

Kurslitteraturen omfattar en del gemensam litteratur och en del väljs individuellt. Det förutsätts att studenten aktivt söker och föreslår relevant litteratur i anslutning till kursinnehållet.

Obligatorisk gemensam litteratur

Ahlberg, A. (2001). *Lärande och delaktighet*. Lund: Studentlitteratur.

Börjesson, M. & Palmblad, E. (red.) (2003) *Problembarnets århundrade*. Lund: Studentlitteratur. (215s)

Dahlin, B. & Ingelman, R. - Dahlin, C. (2002). *Besjälade lärande. Skisser till en Fördjupad pedagogik*. Lund: Studentlitteratur. (285 s).

Gustavsson, A., red. (2004). *Delaktighetens språk*. Lund: Studentlitteratur.

Johansson, E. & Johansson, B. (2003). *Etiska möten i skolan : värdefrågor i samspel mellan yngre skolbarn och deras lärare*. Uppsala: Almqvist & Wiksell. (269 s).

Repstad, P. (1999). *Närhet och distans: kvalitativa metoder i samhällsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur (s. 21-53 & s. 86-111)

Skolverket. (2001). *Att arbeta med särskilt stöd med hjälp av åtgärdsprogram*. Stockholm: Skolverket/Liber distribution rapport 01:668. (18 s)

Vernersson, I-L. (2002). *Specialpedagogik i ett inkluderande perspektiv*. Lund: Studentlitteratur (82 s).

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Vetenskapsrådet, 103 78 Stockholm. www.vr.se

Samtliga styrdokument för skola och barnomsorg ingår som kursmaterial. Till detta tillkommer valbar litteratur om c:a 800 sidor som kan rekommenderas av föreläsare eller väljas i samråd med kursansvarig.

Förslag till valbar litteratur

- Danielsson, L. & Liljeroth, I. (1996). *Vägval och växande. Förhållningssätt, kunskap och specialpedagogik för yrkesverksamma hjälpare*. Stockholm: Statens skolverk: Liber distribution (240 s)
- Fischbein, S. & Österberg, O. (2003). *Mötet med alla barn: ett specialpedagogiskt perspektiv*. Stockholm: Gothia
- Linde, G. (red.) (2001). *Värdegrund och svensk etnicitet*. Lund: Studentlitteratur
- Lagerheim, B. (1994). *Att utvecklas med handikapp: möjligheter och begränsningar hos barnet, familjen och omgivningen*. Stockholm: Almqvist & Wiksell. (242 s)
- Helldin, R. (1998). *Kommunerna och den specialpedagogiska verksamheten. – I dag och i morgon*. Stockholm: LHS Förlag (220 s)
- Läroplaner för den obligatoriska skolan, förskolan och de frivilliga skolformerna. Stockholm: Utbildningsdepartementet (ca 50 s)
- Svenska Unesco. (1996). *Salamanca-deklarationen och handlingsram för undervisning av elever med behov av särskilt stöd*. Svenska Unescorådets skriftserie nr 4/96 (37 s)
- Tideman, M. (red) (1999). *Handikapp synsätt principer perspektiv*. Stockholm: Johansson & Skyttemo Förlag AB.
- United Nations Utrikesdepartementet Socialdepartementet (1995). *Standardregler för att tillförsäkra människor med funktionshinder delaktighet och jämlikhet*. Stockholm: Socialdepartementet Utrikesdepartementet (40 s)